

paa Havneanlæg ovre paa Bornholm, og disse Summer skulde repræsenteres et Slags Ækvivalent for Summer, som i den øvrige Del af Kongeriget ere ofrede paa Anlæg af Jærnbaner. Naar man i 1894 er gaaet til at bevilge Statstilskud til Anlæg af en privat Bane paa Bornholm, har man ment, at der nu ikke var særlig Grund til at gaa til et Offer fra Statskassens Side til Udvidelsen af de bestaaende Havne, navnlig naar Grunden til en saadan Udvidelse til Dels kunde søges deri, at vedkommende Kommune vilde blive mindre heldig stillet ved det paagældende Jærnbaneanlæg. Jeg tror nu ganske sikkert, at der er noget i den Betragtning, at efter at Statskassen har givet ret betydelige Beløb til Havneanlæg derovre, skal den ikke nu gaa til at give yderligere Beløb til Forbedring af Havneanlægene, fordi de nu have faaet Jærnbane, altsaa de samme Goder som den øvrige Del af Landet. Hvad imidlertid selve Sagen angaar, har den for Ministeriet foreligget saaledes, at der fra Neksø Kommune er rettet indtrængende Anmodninger til Lovgivningsmagten om at sætte Kommunen i Stand til at udvide sin Havn baade til Fordel for Fiskeriet derovre, tillige som en Slags mindre Tilflugthavn for Skibsfarten i den paagældende Del af Østersøen og endelig til Forbedring af Kommunens Forhold til sit Opland, og saa vidt Regeringen har kunnet skønne, har der ikke kunnet indvindes noget væsentligt mod de Betragtninger, det fra Kommunens og Havnens Side ere opstillede med Hensyn til Udsigterne til, at Kommunen og Havnen ville kunne forrente et saadant Laan som det her foreliggende paa 300,000 Kr. Status for Havnen er den, at den for Tiden har en Gæld paa 254,000 Kr., deraf 150,000, som ere Statslaan, der først begynde at forrentes og afdrages i 1911, og i Forrentning og Afdrag af den øvrige Del af Gælden svares for Tiden et Beløb af ca. 18,500 Kr. Imidlertid tror jeg ikke, at det kan nægtes, at ved at faa dette betydelige Havneanlæg tilvejebragt derovre vil i Virkeligheden Havnens Indtægter stige saa betydelig, at det med Rette vil kunne forudsættes, at Havnen i Forbindelse med et kommunalt Tilskud — et saadant mener

jeg ganske sikkert maatte opnaas — uden Vanskelighed vil kunne forrente og afdrage Laanet efter de Regler, der ere fastsatte fra Regeringens Side og vedtagne af det andet Ting, nemlig 4 $\frac{1}{2}$ pCt., hvoraf 3 $\frac{1}{2}$ pCt. beregnes som Rente. Derfor mener jeg for mit Vedkommende ikke, at der vil være Betænkelse ved at gaa til at yde Neksø Kommune denne Haandsrækning under den bestemte Forudsætning, at den ikke vil betyde noget pekuniært Offer fra Statens Side.

Jeg kommer endnu til nogle Poster paa § 19, som jeg skal tillade mig at nævne. Jeg skal først nævne II B 1, et Beløb af 32,370 Kr., som Staten skal give til Kommissariatene ved de private Baner. Naar dette Beløb er opført med ca. 18,000 Kr. højere end paa det oprindelige Lovforslag, er Grunden den, at der ved Forhandling mellem det andet Ting og mig er opnaaet Enighed om, at Statskassen fremtidig overtager samtlige Udgifter ved Statens Tilsyn med de private Baner. Et saadant Tilsyn er tidligere blevet betalt af de private Baner, for saa vidt disse ere byggede før 1894. Paa de Baner, der ere anlagte ifølge Loven af 8de Maj 1894, afholder Staten selv Udgiften ved Tilsynet, og man har derfor fundet det rimeligt og retfærdigt, at de ældre private Baner ikke blive anderledes stillede, og derfor er der nu truffet den Ordning, at Statskassen overtager samtlige Udgifter ved dette Tilsyn. — Under III. A. 1. b. er Tilskuddet til de tekniske Provinsskoler forhøjet fra 90,000 Kr. til 140,000 Kr. Det er en ret betydelig Forhøjelse, men en Forhøjelse, som jeg sætter Pris paa, fordi man derved bliver sat i Stand til at støtte de mange tekniske Provinsskoler, der i de senere Aar ere komne frem rundt omkring i Landet, paa en ret effektiv Maade. Man maa nemlig erkende, at der ofres ikke lidet fra de stedlige Autoriteter paa disse Skoler, og det er derfor ret rimeligt, at Staten ogsaa yder et yderligere Tilskud hertil. — Under III. A. 1. m. er der opført et Tilskud af 8,000 Kr. til Foredragsforeninger af næringsdrivende eller Arbejdere i Provinserne til Afholdelse af offentlige Foredrag af fagligt, teknisk eller alment belærende Ind-